

2021-10-07

TJÄNSTESKRIVELSE

Dnr: KFKS 2021/612

Motion - Marknadsplats för återbruk och hållbar konsumtion

Motion den 24 maj av Lina Olsson (NL)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens miljöutskott föreslår kommunstyrelsen fatta följande beslut.

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige fatta följande beslut.

Kommunfullmäktige noterar att det som huvudregel inte ligger inom ramen för det kommunala uppdraget att skapa och driva en marknadsplats för återbruk. Uppgifter av den karaktären bör överlåtas på privata aktörer inom området. Samarbete med sådana externa aktörer sker redan idag och möjlighet till återbruk finns vid flera av kommunens kretsloppscentraler. Med dessa noteringar är motionen färdigbehandlad.

Sammanfattning av ärendet

I motionen föreslås att kommunen ska utreda möjligheten att skapa en marknadsplats för återbruk och hållbar konsumtion i Nacka.

I utredningen av motionen konstateras att frågan om återbruk är viktig, vilket kommer till uttryck bland annat i kommunens avfallsplan. Möjligheten till återbruk av t.ex. möbler och textil finns vid flera av kommunens kretsloppscentraler, vilka drivs av det kommunala bolaget Nacka vatten och avfall AB. Det kommunala bolaget har även börjat utreda hur man kan samarbeta med andra aktörer för att återanvända bygg- och rivningsavfall.

Enligt kommunallagen ska kommunen som huvudregel inte ägna sig åt säljverksamhet eftersom det kan snedvrída konkurrensen på marknaden. Uppgifter av den karaktären bör överlåtas på privata aktörer inom området. Mot bakgrund av kommunallagens begränsade förutsättningar samt det faktum att Nacka vatten och avfall AB arbetar med återbruk och samarbetar med externa aktörer, bedöms det inte föreligga skäl att vidare utreda möjligheten för kommunen att skapa en marknadsplats för återbruk.

Förslagen i motionen

I motionen föreslås att kommunen ska utreda möjligheten att skapa en större sammanhållen marknadsplats för återbruk, återvinning och redesignade produkter. Motionären menar att Nacka måste göra mer för att öka återanvändningen, minska avfallsmängderna, och göra människor mer medvetna om konsumtionens negativa effekter. I motionen hänvisas till återbruksgallerian ReTuna i Eskilstuna som drivs av det kommunala bolaget Eskilstuna Energi och Miljö.

Ärendets beredning

Motionen har beretts av miljöenheten samt juridik- och kanslistaben och synpunkter har inhämtats från det kommunala bolaget Nacka vatten och avfall AB. Nedan följer i korthet vilka synpunkter som lämnats av det kommunala bolaget, följt av miljöenhetens samt juridik- och kanslistabens samlade bedömning. Ärendet ska behandlas av både kommunstyrelsens miljöutskott och arbetsutskott.

Nacka vatten och avfall

Nacka vatten och avfall AB ansvarar för kommunens hantering av avfall och det är det kommunala bolaget som handlar upp insamlingsentreprenörer, administrerar avfallsabonnemang, ansvarar för återvinningscentralerna m.m. Nacka vatten och avfall AB är positiv till åtgärder som minskar klimatbelastningen.

I kommunen finns tre kretsloppscentraler, nämligen i Boo, Älta och Östervik. Vid kretsloppscentralerna går det att lämna in avfall, exempelvis möbler, pryglar och textil som senare kan återanvändas. På Boo kretsloppscentral drivs återbruket tillsammans med Nacka vatten och avfall AB:s samarbetspartner Myrorna. I Älta finns en lokal för återbruk och det som lämnas in tas om hand av samarbetspartnern Human Bridge som bland annat driver Lindra secondhandbutik. På Östervik kretsloppscentral finns ett återbrukshus där man kan lämna saker som upplevs vara i för bra skick för att slängas. Det som lämnas in tas om hand av samarbetspartnern Human Bridge. Ingen försäljning sker på plats vid kretsloppscentralerna och det är inte tillåtet att ta saker som någon annan lämnat. Det kan också nämnas att Nacka vatten och avfall AB har en mobil kretsloppscentral som stannar på särskilda platser i kommunen enligt en turlista flera gånger per år. Utöver ovanstående har Nacka vatten och avfall AB börjat utreda hur man kan samarbeta med andra aktörer för att återanvända bygg- och rivningsavfall.

Nacka vatten och avfall AB konstaterar vidare att det har lyfts i Återbruksnätverket, som är ett nätverk för återbruksaktörer i kommunen, att det finns önskemål att hitta ytor för att kunna bedriva sin verksamhet på, exempelvis ytor för utbildning, reparation och sysselsättningsåtgärder. Nacka vatten och avfall AB har även haft dialog med en fastighetsägare under 2021 om en privat etablering av cirkulära affärsmodeller i köpcentrum.

Enhetens utredning och bedömning

I Nacka kommuns miljöprogram finns ett miljömål som innebär att Nacka ska bidra till att minska den globala klimatpåverkan genom att sänka sina direkta och indirekta utsläpp av växthusgaser. En av indikatorerna för detta miljömål syftar till att åskådliggöra klimatpåverkan från konsumtion i kommunen. Återbruk är en viktig del i detta. Frågan om återbruk återfinns i kommunens Avfallsplan 2021–2026, där det pekas på en höjd ambition vad gäller återbruk och minskat avfall. Det kan även noteras att det i Mål och budget 2021-2023 hänvisas till alliansens politiska inriktning för mandatperioden, där en av ambitionerna som lyfts är att det ska vara enkelt för Nackabor att lämna saker för återbruk.

Möjligheten till återbruk av t.ex. möbler och textil finns vid flera av kommunens kretsloppscentraler, vilka drivs av det kommunala bolaget Nacka vatten och avfall AB. Det kommunala bolaget har även börjat utreda hur man kan samarbeta med andra aktörer för att återanvända bygg- och rivningsavfall. Det finns även flertal återbruksaktörer i kommunen, exempelvis Återbruket. Återbruket är ett företag inom Youth and care med syfte att erbjuda arbetsträning och därmed hjälpa människor tillbaka till arbetslivet.

Av kommunallagen framgår inom vilka områden kommunen ska och får verka. Enligt kommunallagen anges att kommunen som huvudregel inte ska ägna sig åt säljverksamhet eftersom det kan snedvrیدا konkurrensen på marknaden. Av lagen om vissa kommunala befogenheter kan kommuner däremot under särskilda förutsättningar få bedriva näringsverksamhet, exempelvis i syfte att ge personer med funktionshinder anställning.

Mot bakgrund av kommunallagens begränsade förutsättningar samt det faktum att Nacka vatten och avfall AB arbetar med återbruk och samarbetar med externa aktörer, bedöms det inte föreligga skäl att vidare utreda möjligheten för kommunen att skapa en marknadsplats för återbruk. Motsvarande bedömning gjordes i utredningen av en liknande motion om återbruk som behandlades av kommunfullmäktige under 2019 (KFKS 2018/1213).

Kommunfullmäktige föreslås därför notera att det som huvudregel inte ligger inom ramen för det kommunala uppdraget att skapa och driva en marknadsplats

för återbruk med hänvisning till kommunallagen. Uppgifter av den karaktären bör överlåtas på privata aktörer inom området. Samarbete med sådana privata aktörer sker redan idag och möjlighet till återbruk finns vid flera av kommunens kretsloppscentraler. Med dessa noteringar är motionen färdigbehandlad.

Ekonomiska konsekvenser

Förslag till beslut innebär inga ekonomiska konsekvenser för kommunen. En vidare utredning för att undersöka förutsättningar för en återbruksgalleria skulle dock innebära ökade administrativa kostnader för kommunen/bolaget.

Konsekvenser för barn

Förslag till beslut bedöms inte innebära några konsekvenser för barn. Det miljöarbete som kommunen bedriver, däribland insatser för att underlätta återbruk på kretsloppscentraler, är viktigt ur ett hållbarhetsperspektiv för både nuvarande och framtida generationer.

Handlingar i ärendet

Bilaga 1 Motionen

Per Enarsson
Miljöchef
Miljöenheten

Anastasja Stengred
Miljösamordnare
Miljöenheten

Rebecca Band
Kommunsekreterare
Juridik- och kanslistaben